

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

**ODLUKA
O DEFINIRANJU KATEGORIJA VLADAJUĆEG
POLOŽAJA**

Sarajevo, veljača 2006. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka a) i članka 9. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», broj 48/05), Konkurencijsko vijeće na 23. (dvadesettrećoj) sjednici održanoj dana 14. veljače 2006. godine, je donijelo

ODLUKU O DEFINIRANJU KATEGORIJA VLADAJUĆEG POLOŽAJA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet Odluke)

Ovom Odlukom se definiraju kategorije, uvjeti i načini utvrđivanje vladajućeg položaja gospodarskog subjekta i kriteriji zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu čl. 9. i 10. Zakona o konkurenciji, na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga Bosne i Hercegovine.

Članak 2. (Vladajući položaj gospodarskog subjekta)

- (1) Gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ima vladajući položaj, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati i djelovati u značajnoj mjeri neovisno o stvarnim ili mogućim konkurentima, kupcima, potrošačima ili dobavljačima, i na taj način ograničava ili sprječava efikasnu konkurenciju.
- (2) Gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ima vladajući položaj kada nema konkurenciju ili ako postojeća konkurencija nije značajna.

II. UTVRĐIVANJE TRŽIŠNE SNAGE I VLADAJUĆEG POLOŽAJA

Članak 3. (Utvrdjivanje tržišne snage)

- (1) Gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu proizvoda i usluga nema vladajući položaj ako nema značajnu tržišnu snagu.
- (2) Gospodarski subjekt ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili potencijalne konkurente, a naročito s obzirom na sljedeće kriterije:
 - a) tržišni udjel (obujam prodaje i kupovine na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga; finansijska snaga ili proizvodni kapaciteti);
 - b) strukture mjerodavnog tržišta i ekonomski odnos s konkurentima;
 - c) sposobnost zadržavanja cijena iznad razine konkurentnosti (ograničava proizvodnju i kvalitet)
 - d) pristup izvorima nabave (sirovinama) ili kanalima distribucije;
 - e) razine vertikalne integracije mjerodavnog tržišta;
 - f) ekonomski regulatori, investicijskih zapreke ulaska /izlaska potencijalnih gospodarskih subjekata na mjerodavno tržište;
 - g) tehnološke prednosti, patentni, intelektualna i industrijska vlasnička prava i slična prava.

Članak 4. (Zlouporaba vladajućeg položaja)

- (1) Vladajući položaj koji ima gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu u pravilu, nije zabranjen.

- (2) Zabranjena je zlouporaba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu kroz djelovanje gospodarskih subjekata koje ima za cilj i posljedicu isključivanje konkurenata s tržišta ili «zatvaranje» tržišta potencijalnim konkurentima odnosno ograničavanje ili narušavanje efikasne tržišne konkurencije.
- (3) Zlouporaba vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu, u smislu st. (1) i (2) ovoga članka isključivo postoji u onim slučajevima u kojima je gospodarski subjekt poduzeo odgovarajuće djelovanje na vlastitu inicijativu.
- (4) Dva i više gospodarskih subjekata mogu biti u vladajućem položaju (skupni vladajući položaj) na mjerodavnom tržištu (npr. strukturalne veze, zajednička politika).

III. UTVRĐIVANJE VLADAJUĆEG POLOŽAJA I TRŽIŠNOG UDJELA

Članak 5.

(Način utvrđivanja vladajućeg položaja)

- (1) Vladajući položaj gospodarskog subjekta u ovisnosti od danog slučaja može se utvrditi na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine ili na njenom značajnijem dijelu.
- (2) Način utvrđivanje vladajućeg položaja iz stavka (1) ovoga članka, pored ostaloga, uključuje:
 - a) utvrđivanje mjerodavnog tržišta (i uvjeta ponude i potražnje proizvoda ili usluge, kao i zamjenskog proizvoda na tome tržištu);
 - b) odnos tržišnih udjela gospodarskih subjekata prisutnih na mjerodavnom tržištu (uzimajući u obzir promjene u određenom vremenskom razdoblju).

Članak 6.

(Tržišni udjel gospodarskog subjekta)

- (1) Pretpostavlja se da gospodarski subjekt može imati vladajući položaj na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ako ima tržišni udjel veći od 40%.
- (2) Gospodarski subjekt može imati vladajući položaj i ako ima tržišnog udjela manji nego 40% pod uvjetom da drugi pokazatelji (npr. slaba pozicija i tržišni udjel prisutne konkurencije, postojanje ozbiljnih zapreka ulasku novih gospodarskih subjekata na to mjerodavno tržište) potvrđuju vladajući položaj.

Članak 7.

(Tržišni udjel dva i više gospodarskih subjekata)

Pretpostavlja se da 2 (dva) ili više gospodarska subjekta mogu imati vladajući položaj na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ako imaju zajednički tržišni udjel veći od 60%.

Članak 8.

(Tržišni udjel četiri i više gospodarskih subjekata)

Pretpostavlja se da 4 (četiri) i više gospodarska subjekta mogu imati vladajući položaj na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ako imaju zajednički tržišni udjel veći od 80%.

IV. KRITERIJI ZLOUPORABE VLADAJUĆEG POLOŽAJA

Članak 9. (Oblici zlouporabe vladajućeg položaja)

Zlouporaba vladajućeg položaja od jednog ili više gospodarskih subjekata (zajednički vladajući položaj), pored kriterija navedenih u članku 10. Zakona o konkurenciju, mogu se smatrati i sljedeći:

- a) diskriminacija u visini cijena (različite cijene) određenog proizvoda ili usluge na različitim mjerodavnim zemljopisnim tržištima;
- b) stalna ponuda i prodaja kupcima proizvoda ili usluga po nelojalnim (niskim) cijenama što ima za posljedicu odvratanje kupca od kupovine sličnih proizvoda ili usluga od konkurentnih dobavljača (tzv. «lojalni» popusti-ciljani prodajni popusti ili tajni popusti);
- c) određivanje cijene proizvoda ili usluge ispod troškova proizvodnje s ciljem eliminiranja konkurencije;
- d) neopravdano otkazivanje ili smanjenje proizvodnje ili prodaje proizvoda ili usluge koje ima negativne posljedice za potrošače;
- e) proizvodna i tržišna ograničenja kao rezultat ekskluzivnih sporazuma (posebni rabati, popusti, finansijske koristi);
- f) uvjetovanja kupca da uz traženi proizvod ili uslugu kupuje i dodatni proizvod ili uslugu;
- g) mogućnost gospodarskog subjekta da određuje uvjete na mjerodavnom tržištu s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju što omogućuje neopravdano povećavanje profita;
- h) odbijanje pristupa drugim gospodarskim subjektima, uz razumnu finansijsku nakandu, postrojenjima, opremi, prijenosnoj mreži ili drugoj infrastrukturalnoj opremi, koja je u vlasništvu ili se koristi od gospodarskog subjekta u vladajućem položaju, ako drugi gospodarski subjekti nisu u mogućnosti iz pravnih i drugih razloga da djeluju na istom tržištu na kojem djeluje gospodarski subjekt koji ima vladajući položaj bez mogućnosti da zajednički koriste takvu opremu odnosno kapacitete, i ako gospodarski subjekt koji ima vladajući položaj ne dokaže da je takvo zajedničko korištenje neizvodivo iz operativnih, tehničkih ili drugih razloga ili da se od njih nemože tražiti takvo korištenje.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10. (Primjena europskih propisa i prakse)

Konkurencijsko vijeće u svrhu određivanja vladajućeg položaja za dane slučajeve može se koristiti propisima, sudskom praksom Europskog suda i odlukama Europske komisije.

Članak 11. (Objava)

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Službenom glasniku BiH«, a objavit će se i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

K.V., broj: 01-01-26-102-I/06

Predsjednica

21. veljače 2006. godine

Konkurencijskog vijeća

Sarajevo

Sena Hatibović